

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ
Π/ΘΜΙΑΣ & Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Δ/νση Υποστήριξης Προγραμμάτων και Εκπαίδευσης για την
Αειφορία

Τμήμα Γ' Πολιτιστικών Θεμάτων και Υποστηρικτικών Δομών
Χ. Μπάκα

Ε. Λαμπροπούλου

Τηλ: 210 344 2223

Email: disedu@minedu.gov.gr

Fax: 210 344 3354

Δ/νση Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης

Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Τμήμα Β' spoudonde2@minedu.gov.gr

Α. Βάρλα

Τηλ.: 210 344 3272

Fax: 210344 3390

Δ/νση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Τμήμα Β' depek_merimna@minedu.gov.gr

Ο. Μαραγκού

Τηλ: 210 344 2212

Δ/νση Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

Τμήμα Β' deae2@minedu.gov.gr

Φ. Λυμπεροπούλου

Τηλ.: 210 344 2933

Αυτοτελής Διεύθυνση Ιδιωτικής Εκπαίδευσης

Τμήμα Α' adie@minedu.gov.gr

Π. Ρούνη

Τηλ: 210 344 3391

Ταχ. Δ/νση : Α.Παπανδρέου 37

Τ.Κ. – Πόλη : 15180 – Μαρούσι

Ιστοσελίδα : www.minedu.gov.gr

Αποστολή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

Βαθμός Ασφαλείας: -

Να διατηρηθεί μέχρι: -

Βαθμός Προτερ.: **ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΝ**

Μαρούσι, 21-03-2019

Εξ.Πρωτ.: 44300/Δ7

ΠΡΟΣ:

1. Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης
2. Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
3. Περιφερειακά Κέντρα Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕ.Κ.Ε.Σ.) (μέσω των ΠΔΕ)
4. Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ) (μέσω των ΠΔΕ)
5. Σχολικές μονάδες Δ.Ε. (μέσω των οικείων Διευθύνσεων Εκπαίδευσης)

ΘΕΜΑ: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2018-2019

Σε συνέχεια της με αρ. πρωτ. 212004/Δ7/07-12-2018 εγκυκλίου του ΥΠ.Π.Ε.Θ. με θέμα: «Σχεδιασμός και υλοποίηση Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων (Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών Θεμάτων) για το σχολικό έτος 2018-2019» και σε ό,τι αφορά το σχεδιασμό και την υλοποίηση Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας για το σχολικό έτος 2018-2019, ισχύουν τα ακόλουθα:

1. Πλαίσιο υλοποίησης Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας

Η συμβουλευτική στον επαγγελματικό προσανατολισμό αποτελεί διαδικασία η οποία στοχεύει στην υποστήριξη των μαθητών/τριών, προκειμένου να συνειδητοποιήσουν τις ιδιαίτερες κλίσεις τους, να αναδείξουν τα ενδιαφέροντά τους και να αναπτύξουν τις κατάλληλες δεξιότητες/ ικανότητες, ώστε να διαχειρίζονται οι ίδιοι τα θέματα της προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξής τους.

Ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός αποτελεί διδακτικό αντικείμενο (στην Α' Λυκείου ΕΠΑΛ), καθώς και θεματική ενότητα των Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων.

Τα **Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.)** είναι ο βασικός υποστηρικτικός θεσμός των εκπαιδευτικών και των μαθητών/τριών για το σχεδιασμό και την υλοποίηση των Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας. **Οι εκπαιδευτικοί με εξειδίκευση στη συμβουλευτική στον επαγγελματικό προσανατολισμό** που υπηρετούν στα Κ.Ε.Σ.Υ. είναι υπεύθυνοι για θέματα που αφορούν στην οργάνωση και εποπτεία των εν λόγω προγραμμάτων σε συνεργασία με άλλα μέλη του προσωπικού των Κ.Ε.Σ.Υ., καθώς και με τους/τις εκπαιδευτικούς των σχολικών μονάδων.

Ως προς τα θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού οι υπηρεσίες που παρέχουν τα Κ.Ε.Σ.Υ. στη σχολική κοινότητα περιγράφονται στη με αρ. πρωτ. 211076/ΓΔ4/06-12-2018 ΥΑ ([ΦΕΚ Β', 5614/2018](#)), με θέμα: «Ενιαίος Κανονισμός λειτουργίας των Κέντρων Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.) και ειδικότερα καθήκοντα και αρμοδιότητες του προσωπικού τους».

Ειδικότερα, οι υπηρεσίες παρέχονται σε:

α. μαθητές, γονείς/ κηδεμόνες

αα) σε **ομαδικό επίπεδο**, ενημέρωση και υποστήριξη ως προς τον σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων αγωγής σταδιοδρομίας στις σχολικές μονάδες και τα Ε.Κ. της περιοχής αρμοδιότητάς τους, πληροφόρηση για ζητήματα που σχετίζονται με την αγορά εργασίας, τα προγράμματα σπουδών της μεταδευτεροβάθμιας/ τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τα συστήματα εισαγωγής σε αυτήν, με τις μεταβολές σε επίπεδο εκπαιδευτικού συστήματος, καθώς και με την υλοποίηση δράσεων ευαισθητοποίησης και ομαλής μετάβασης στην ενήλικη ζωή και την αγορά εργασίας,

ββ) σε **ατομικό επίπεδο**, υπηρεσίες συμβουλευτικής για ζητήματα επαγγελματικού προσανατολισμού που αφορούν τη συγκρότηση και τη βέλτιστη ανάπτυξη της προσωπικής και επαγγελματικής ταυτότητας των μαθητών των Β' και Γ' τάξεων του Λυκείου, την καλλιέργεια αυτοαντίληψης και αυτογνωσίας, την ενδυνάμωση ικανότητας αξιολόγησης, εκτίμησης κινδύνου και λήψης αποφάσεων ως προς τη διαχείριση/αντιμετώπιση δυσκολιών σε συνάρτηση πάντοτε με τα στοιχεία προσωπικότητας του συμβουλευόμενου μαθητή,

β. εκπαιδευτικούς

ευαισθητοποίηση και υποστήριξη ως προς τα θέματα συμβουλευτικής στον επαγγελματικό προσανατολισμό.

1.1. Χρονική Διάρκεια Προγραμμάτων

Ειδικότερα, για το Σχολικό Έτος 2018-2019 τα Προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας έχουν διάρκεια τουλάχιστον 2 μηνών.

1.2. Υλοποίηση των Προγραμμάτων σε σχέση με το ωρολόγιο πρόγραμμα

Τα προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας **υλοποιούνται:**

- Στα Γυμνάσια, Γενικά/ Επαγγελματικά Λύκεια **εκτός ωρολογίου προγράμματος**, με εξαίρεση τους/τις μαθητές/τριες των ΕΠΑΛ που λαμβάνουν μέρος σε προγράμματα που εκπονούνται στο πλαίσιο της Ζώνης Δημιουργικών Δραστηριοτήτων στην Α' ΕΠΑΛ.

- Στις **Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης** δύνανται να υλοποιούνται και εντός του ωρολογίου προγράμματος, αξιοποιώντας τη δυνατότητα διαθεματικής/διεπιστημονικής προσέγγισης σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα.

1.3. Εμπλεκόμενοι/νες εκπαιδευτικοί στα Προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας

Κάθε εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης μπορεί να υλοποιεί **έως και τρία (3) Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων**, συμπεριλαμβανομένων και των Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας, σε ένα εκ των οποίων δύναται να ορίζεται ως Συντονιστής/στρια. Σε κάθε Πρόγραμμα Αγωγής Σταδιοδρομίας συμμετέχουν **έως τρεις (3) εκπαιδευτικοί**, συμπεριλαμβανομένου/ης του/της Συντονιστή/στριας.

Για κάθε Πρόγραμμα ορίζεται εβδομαδιαίως ένα **δίωρο**, το οποίο αναγράφεται στο πρακτικό του Συλλόγου Διδασκόντων του σχολείου με το οποίο εγκρίνεται το Πρόγραμμα. Το πρακτικό αυτό συνοδεύει το «Σχέδιο υποβολής Προγράμματος» (βλέπε παράρτημα 1).

Το ίδιο ισχύει και για τις **σχολικές μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης**. Κάθε Πρόγραμμα μπορεί να υποστηρίζεται από τριμελή ομάδα εκπαιδευτικών και μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού ή/και του Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού, ανά Τμήμα ή ομάδα μαθητών/τριών, αξιοποιώντας τη δυνατότητα διεπιστημονικής προσέγγισης και συνεργασίας.

Επισημαίνεται ότι δεν προβλέπεται συμπλήρωση διδακτικού ωραρίου για τους εκπαιδευτικούς που εκπονούν Προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας.

1.4. Συμμετέχοντες/ουσες μαθητές/τριες στα Προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας

- Στις σχολικές μονάδες Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης **κάθε μαθητής/τρια μπορεί να συμμετέχει μέχρι και σε δύο (2) Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας.**
- Σε προγράμματα που υλοποιούνται εκτός ωρολογίου προγράμματος απαιτείται η σύμφωνη γνώμη των γονέων/κηδεμόνων αυτών.

1.5. Συγκρότηση Μαθητικών Ομάδων

Οι εκπαιδευτικοί που αναλαμβάνουν την εκπόνηση Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας συγκροτούν **μαθητικές ομάδες** ως εξής:

A) Γενική Εκπαίδευση:

- από το σύνολο των μαθητών/τριών ή ομάδα μαθητών/τριών ενός σχολικού τμήματος,
- από ομάδα μαθητών/τριών διαφορετικών τμημάτων ή τάξεων (μέχρι 35 μαθητές/τριες),
- από μαθητές/τριες του σχολείου σε συνεργασία με μαθητές/τριες άλλου σχολείου (μέχρι 35 μαθητές/τριες).

B) Επαγγελματική Εκπαίδευση:

- από το σύνολο των μαθητών/τριών ή ομάδα μαθητών/τριών ενός σχολικού τμήματος,
- από ομάδα μαθητών/τριών διαφορετικών τμημάτων ή τάξεων, τομέων ή και ειδικοτήτων (μέχρι 35 μαθητές/τριες),
- από μαθητές/τριες του σχολείου σε συνεργασία με μαθητές/τριες άλλου σχολείου (μέχρι 35 μαθητές/τριες).

Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

Οι μαθητικές ομάδες συγκροτούνται:

- από το σύνολο των μαθητών/τριών ή ομάδα μαθητών/τριών ενός σχολικού τμήματος,
- με μαθητές/τριες διαφορετικών τμημάτων ή τάξεων,
- με μαθητές/τριες διαφορετικών σχολικών μονάδων στο πλαίσιο διασχολικής συνεργασίας ή/και με ομάδες μαθητών/τριών ή τμημάτων ή τάξεων αντιστοίχως με σχολεία γενικής εκπαίδευσης, με στόχο την προαγωγή της ισότιμης ένταξης όλων των μαθητών/τριών στην εκπαίδευση.

1.6. Συνεργασίες με φορείς του ΥΠ.Π.Ε.Θ./φυσικά πρόσωπα/άλλους φορείς

Τα Προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας δύνανται να υλοποιούνται, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και διαδικασίες που περιγράφονται στην παρούσα εγκύκλιο, στο πλαίσιο οποιασδήποτε **εγκεκριμένης** από το ΥΠ.Π.Ε.Θ. **συνεργασίας** με άλλους φορείς, δημόσιους οργανισμούς, φορείς τοπικής ή περιφερειακής αυτοδιοίκησης, ΑΕΙ κ.ά.. Επίσης, είναι δυνατόν να εντάσσονται στο πλαίσιο υλοποίησης καινοτόμων/ερευνητικών προγραμμάτων ή προγραμμάτων διεθνών συνεργασιών. Στις συγκεκριμένες περιπτώσεις συνεργασίας, σημειώνεται ότι το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται πρέπει να είναι εγκεκριμένο από το ΥΠ.Π.Ε.Θ. **αποκλειστικά για το τρέχον σχολικό έτος.**

Επισημαίνεται ότι για οποιαδήποτε συνέργεια/συνεργασία με φορείς ή φυσικά πρόσωπα που απαιτείται η φυσική παρουσία τους **μέσα** στις σχολικές μονάδες Δ.Ε. πρέπει να υπάρχει (α) έγκριση του φορέα από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠ.Π.Ε.Θ. και (β) σύμφωνη γνώμη του Συλλόγου Διδασκόντων της σχολικής μονάδας.

Σε ό,τι αφορά προγράμματα φορέων που έχουν εγκριθεί από το ΥΠ.Π.Ε.Θ., οι εκπαιδευτικοί δύνανται να ανατρέχουν στην ιστοσελίδα του ΥΠ.Π.Ε.Θ. <http://e-yliko.minedu.gov.gr/>

1.7. Συμμετοχή σε θεματικά δίκτυα

Στο πλαίσιο υλοποίησης Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας, υπάρχει η δυνατότητα συμμετοχής σε θεματικά δίκτυα Α.Σ. (τοπικά, περιφερειακά, εθνικά, διεθνή), τα οποία είναι εγκεκριμένα από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠ.Π.Ε.Θ..

1.8. Προθεσμία υποβολής και έγκρισης Προγραμμάτων

Τα Σχέδια Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας κατά το Σχολικό Έτος 2018-2019 υποβάλλονται **έως τις 29 Μαρτίου 2019** στα αρμόδια Κ.Ε.Σ.Υ., μέσω των οικείων **Διευθύνσεων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης**. Τα αρμόδια Κ.Ε.Σ.Υ. πρέπει να έχουν

ολοκληρώσει τις διαδικασίες έγκρισης των υποβληθέντων σχεδίων προγραμμάτων αγωγής σταδιοδρομίας **μέχρι τις 5 Απριλίου 2019**.

1.9. Δαπάνες υλοποίησης

Για το τρέχον σχολικό έτος δεν προβλέπεται από τον κρατικό προϋπολογισμό κάλυψη δαπανών για αναλώσιμα, εποπτικό υλικό και υπερωρίες εκπαιδευτικών.

2. Σχεδιασμός και οργάνωση Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας

2.1. Ενημερωτικές συναντήσεις

Οι εκπαιδευτικοί με εξειδίκευση στη συμβουλευτική στον επαγγελματικό προσανατολισμό στο πλαίσιο του προγραμματισμού του Κ.Ε.Σ.Υ. **ενημερώνουν** τους/τις Διευθυντές/ντριες και τους Συλλόγους Διδασκόντων των σχολικών μονάδων για τα Προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και ενθαρρύνουν την ενεργή εμπλοκή τους σε αυτά. Η ενημέρωση αυτή μπορεί να καταστεί δυνατή είτε με επισκέψεις στις σχολικές μονάδες, είτε με τη διοργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων με ομάδες εκπαιδευτικών ή ακόμη και μέσω της αξιοποίησης εργαλείων σύγχρονης ή/και ασύγχρονης επικοινωνίας, όπου αυτό καθίσταται απαραίτητο.

2.2. Επιλογή θεματικού περιεχομένου

Ο/Η εκπαιδευτικός επιλέγει, σε συνεργασία με τους μαθητές/τριες, το θεματικό περιεχόμενο του Προγράμματος, το οποίο προτείνεται να πληροί τις εξής προϋποθέσεις:

- να εμπίπτει στα ενδιαφέροντα των μαθητών/τριών, προκειμένου να ενεργοποιούνται εσωτερικά κίνητρα και να διασφαλίζεται η συνοχή της μαθητικής ομάδας και η συνεργασία των μελών της,
- να σχετίζεται άμεσα με τις προσωπικές/κοινωνικές εμπειρίες των μαθητών/τριών και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους,
- να διέπεται από στοιχεία καινοτομίας ως προς τις διδακτικές/ερευνητικές προσεγγίσεις,
- να μπορεί να εξεταστεί και να αναλυθεί πολύπλευρα στο πλαίσιο της διαθεματικής/διεπιστημονικής προσέγγισης και να υποστηρίζει τους διδακτικούς σκοπούς και στόχους του Προγράμματος Σπουδών,
- να δίνει τη δυνατότητα ενός ρεαλιστικού χρονοδιαγράμματος για την ολοκλήρωση των προβλεπόμενων δράσεων/δραστηριοτήτων που υποστηρίζουν την επίτευξη των στόχων του προγράμματος,
- να προάγει τη συνεργασία της σχολικής κοινότητας με την κοινωνία και ιδίως την τοπική,
- να ενθαρρύνει δημοκρατικές συμπεριφορές που διέπονται από τις αξίες της αλληλεγγύης και του σεβασμού της διαφορετικότητας,
- να δίνει τη δυνατότητα εμπλοκής όλων των μαθητών/τριών, αξιοποιώντας τις ξεχωριστές ικανότητες, δεξιότητες και γνώσεις κάθε μαθητή/τριας,
- να ενισχύει την πεποίθηση των μαθητών/τριών ότι δύνανται, ως ενεργοί πολίτες, να διαμορφώσουν συνθήκες ζωής που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις προσδοκίες τους.

2.3. Αναλυτικός σχεδιασμός προγράμματος

Στο πλαίσιο του αναλυτικού σχεδιασμού του προγράμματος που πρόκειται να υλοποιηθεί, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνονται: (α) ο τίτλος, (β) οι επιμέρους θεματικές ενότητες, (γ) ο σκοπός, οι στόχοι και οι δραστηριότητες που τους υποστηρίζουν, (δ) η μεθοδολογία, (ε) το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, (στ) οι ενδεχόμενες συνεργασίες, (ζ) τα πεδία διασύνδεσης με τα Αναλυτικά Προγράμματα, (η) οι ομάδες εργασίας των μαθητών/τριών, (θ) ο τρόπος αποτίμησης του προγράμματος από τους εμπλεκόμενους σε αυτό (μαθητές/τριες και εκπαιδευτικούς) και (ι) οι τρόποι διάχυσης και προβολής των αποτελεσμάτων στη σχολική κοινότητα, την τοπική ή/και την ευρύτερη κοινωνία.

Αντλώντας από τα παραπάνω στοιχεία συμπληρώνεται το «Σχέδιο Υποβολής Προγράμματος Αγωγής Σταδιοδρομίας», υπόδειγμα του οποίου επισυνάπτεται (παράρτημα 1).

2.4. Οργάνωση των Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας

2.4.1. Βασικές αρχές

Σε ό,τι αφορά την επεξεργασία των θεμάτων, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι βασικές αρχές που εφαρμόζονται στα Προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας και ιδίως αυτές:

-της **μαθητοκεντρικής διαδικασίας** (ενθάρρυνση της πρωτοβουλίας των μαθητών/τριών, χρήση συμμετοχικών και ενεργών διδακτικών τεχνικών, αξιοποίηση μεθόδων όπως είναι η συζήτηση, το ηθικό δίλημμα, η έρευνα δράσης, η μελέτη περίπτωσης και η οργάνωση λόγου που βασίζεται στη χρήση επιχειρημάτων κ.ά.),

-της **συνεργατικής μάθησης** που ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή και αλληλόδραση των μελών των ομάδων εργασίας, αλλά και των ομάδων μεταξύ τους,

-της **βιωματικής και ανακαλυπτικής μάθησης**, αξιοποιώντας διαδικασίες διεξαγωγής έρευνας, μελέτης πεδίου κ.λ.π.,

-της **διεπιστημονικής και διαθεματικής** προσέγγισης των θεμάτων και

-της **δημιουργικής και ελεύθερης έκφρασης**.

Επισημαίνεται ότι σε όλα τα Προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας θα πρέπει να επιδιώκεται η εμπλοκή όλων των μελών της σχολικής κοινότητας, καθώς και της τοπικής κοινωνίας, τόσο κατά την εκπόνησή τους, όσο και κατά την παρουσίασή τους, όταν αυτά ολοκληρωθούν.

2.4.2. Υποστήριξη των Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας

Οι εκπαιδευτικοί με εξειδίκευση στη συμβουλευτική στον επαγγελματικό προσανατολισμό που υπηρετούν στα Κ.Ε.Σ.Υ. συνεργάζονται σε τακτική βάση με τα άλλα μέλη του προσωπικού των Κ.Ε.Σ.Υ. και ειδικότερα με τους Ψυχολόγους, Κοινωνικούς Λειτουργούς και άλλους εκπαιδευτικούς, υποστηρίζουν τα αντίστοιχα Προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας των σχολικών μονάδων αρμοδιότητάς τους και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων:

- Επισκέπτονται τις σχολικές μονάδες και παρακολουθούν την πορεία των προγραμμάτων των σχολείων, σε συναντήσεις με τους/τις συμμετέχοντες/ουσες εκπαιδευτικούς και μαθητές/τριες.

- Ενθαρρύνουν και στηρίζουν τους/τις μαθητές/τριες στην διαδικασία ανακάλυψης της γνώσης μέσα από την έρευνα, την ανάλυση-σύνθεση των δεδομένων και τη βιωματική προσέγγιση.
- Οργανώνουν συναντήσεις ομάδων εκπαιδευτικών με σκοπό την ενημέρωσή τους σε ζητήματα βιβλιογραφίας/μεθοδολογίας, καθώς και τη διάχυση γνώσεων και πληροφοριών από συνέδρια, ημερίδες, σεμινάρια και συναντήσεις στα οποία συμμετέχουν οι ίδιοι/ες.
- Διοργανώνουν εκδηλώσεις με τη λήξη του σχολικού έτους, στις οποίες προβάλλονται τα Προγράμματα Α.Σ που υλοποιήθηκαν από τις σχολικές μονάδες αρμοδιότητάς τους.
- Ενημερώνουν τους/τις εκπαιδευτικούς για επιστημονικές συναντήσεις, σεμινάρια, ημερίδες κ.ά. των τομέων ευθύνης τους, καθώς και για τις δυνατότητες συμμετοχής τους σε θεματικά σχολικά δίκτυα.
- Οργανώνουν επιμορφωτικές συναντήσεις, σεμινάρια και ημερίδες σχετικά με θέματα που αφορούν την παιδαγωγική μεθοδολογία εκπόνησης των προγραμμάτων, αλλά και επιμέρους ζητήματα που αφορούν στο περιεχόμενο κάθε σχολικής δραστηριότητας.
- Επιμορφώνουν κατά προτεραιότητα εκπαιδευτικούς που δεν έχουν προηγούμενη εμπειρία στο σχεδιασμό και την εφαρμογή Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας.
- Δύνανται να συνεργάζονται για θέματα επιμόρφωσης με φορείς της πανεπιστημιακής κοινότητας και της τοπικής-νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, με μουσεία, βιβλιοθήκες, αρχεία, μη κυβερνητικούς φορείς, ειδικούς επιστήμονες κ.ά., ανάλογα με τις θεματικές των προγραμμάτων και σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 1.6 της παρούσας εγκυκλίου.

Σημειώνεται ότι οι ως άνω αναφερόμενες επιμορφωτικές/ενημερωτικές δράσεις για εκπαιδευτικούς σχεδιάζονται και οργανώνονται από τους εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς του αρμόδιου Κ.Ε.Σ.Υ, στο πλαίσιο του προγραμματισμού του έργου του Κ.Ε.Σ.Υ., υπό την εποπτεία και το συντονισμό του οικείου Π.Ε.Κ.Ε.Σ., εφόσον πρόκειται για δράσεις που αφορούν περισσότερα του ενός σχολεία. Οι εν λόγω δράσεις υλοποιούνται εκτός ωρολογίου προγράμματος και **εγκρίνονται** από τον Προϊστάμενο του Κ.Ε.Σ.Υ. .

3. Έγκριση Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας

Ο σχεδιασμός Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας **αποφασίζεται** σε συνεδρίαση του Συλλόγου Διδασκόντων της σχολικής μονάδας. Στη συνέχεια, τα Σχέδια Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας **υποβάλλονται** σε δύο (2) αντίγραφα στα οικεία Κ.Ε.Σ.Υ..

Η έγκριση των προγραμμάτων γίνεται από το οικείο Κ.Ε.Σ.Υ., με απόφαση του Συλλόγου Εκπαιδευτικού Προσωπικού, μετά από εισήγηση του εκπαιδευτικού με εξειδίκευση στη συμβουλευτική στον επαγγελματικό προσανατολισμό. Τα δύο αντίγραφα του Σχεδίου Προγράμματος Αγωγής Σταδιοδρομίας υπογράφονται από τον/την Προϊστάμενο/η του Κ.Ε.Σ.Υ., το ένα εξ αυτών επιστρέφεται στη σχολική μονάδα και το άλλο φυλάσσεται στο αρχείο του Κ.Ε.Σ.Υ. .

4. Μετακινήσεις μαθητών/τριών

Σχετικά με τις μετακινήσεις των μαθητών/τριών της Δευτεροβάθμιας στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας ισχύει η [Υ.Α. 33120/ΓΔ4/28-02-2017 \(ΦΕΚ Β' 681/6-3-2017\)](#).

5. Ολοκλήρωση Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας – Βεβαιώσεις Υλοποίησης Προγράμματος

Μετά την ολοκλήρωση των προγραμμάτων, οι εμπλεκόμενοι εκπαιδευτικοί παρουσιάζουν στο Σύλλογο Διδασκόντων κάθε σχολικής μονάδας την αποτίμησή τους, προκειμένου να εντοπίζονται τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία του προγράμματος και να διαχέονται οι καλές πρακτικές μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών σε ολόκληρη τη σχολική κοινότητα. Ο Συντονιστής/τρια κάθε προγράμματος μεριμνά για την κατάθεση σχετικής έκθεσης αποτίμησης στο αρμόδιο Κ.Ε.Σ.Υ., μέσω του/της Διευθυντή/ντριας της σχολικής μονάδας, αποκλειστικά με ηλεκτρονικό τρόπο.

Για τα προγράμματα που αποδεδειγμένα ολοκληρώθηκαν χορηγείται, μόνο για το τρέχον σχολικό έτος (2018-2019), «Βεβαίωση Υλοποίησης Προγράμματος» από τον/την Προϊστάμενο/η του Κ.Ε.Σ.Υ..

6. Άξονες Θεματολογίας Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας

- α. Προσωπική ανάπτυξη & καλλιέργεια δεξιοτήτων ζωής
- β. Εργασιακές σχέσεις/ τομείς επαγγελμάτων
- γ. Εκπαίδευση – κατάρτιση
- δ. Σπουδές & εργασία στην Ευρώπη
- ε. Επιχειρηματικότητα
- στ. Επαγγέλματα & πολιτισμός
(αναλυτικά στο Παράρτημα 2)

Παρακαλούνται οι οικείες Διευθύνσεις Εκπαίδευσης να ενημερώσουν άμεσα τις σχολικές μονάδες αρμοδιότητάς τους προκειμένου να λάβουν γνώση όλοι οι εκπαιδευτικοί.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΗΛΙΑΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Εσωτερική Διανομή:

- 1. Γραφείο Γεν. Γραμματέα
- 2. Γενική Δ/νση Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- 3. Δ/νση Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Τμήμα Β'
- 4. Δ/νση Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Τμήμα Β'
- 5. Δ/νση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Τμήμα Β'
- 6. Δ/νση Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Τμήμα Β'
- 7. Αυτοτελής Διεύθυνση Ιδιωτικής Εκπαίδευσης
- 8. Δ/νση Υποστήριξης Προγραμμάτων και Εκπαίδευσης για την Αειφορία, Τμήμα Γ'

Παράρτημα 1.

ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

Ημερομηνία .....

Αριθ. Πρωτ. ....

Σχ. Έτος: .....

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ .....

Δ/ΝΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ .....

ΤΗΛ. .... ΔΗΜΟΣ / ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΧΟΛΕΙΟΥ .....

FAX ..... Email .....

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ/ΝΤΡΙΑΣ: ..... **ΠΕ/ΤΕ:** .....

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΖΕΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:	
Όνοματεπώνυμο:	Ειδικότητα.....
Τηλ. επικοινωνίας:	Ηλ. ταχυδρομείο.....
<i>ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΕΤΗ (ΝΑΙ/ΟΧΙ):</i>	
<i>ΣΧΕΤΙΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ (ΝΑΙ/ΟΧΙ):</i>	

ΆΛΛΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: (Όνοματεπώνυμο- Ειδικότητα)
1) .....
<i>ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΕΤΗ (ΝΑΙ/ΟΧΙ):</i>
<i>ΣΧΕΤΙΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ (ΝΑΙ/ΟΧΙ):</i>
2) .....
<i>ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΕΤΗ (ΝΑΙ/ΟΧΙ):</i>
<i>ΣΧΕΤΙΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ (ΝΑΙ/ΟΧΙ):</i>

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: .....

(Κατά το σχεδιασμό, λαμβάνονται υπόψη οι βασικές αρχές που διέπουν την υλοποίησή του)

ΕΝΤΑΣΣΕΤΑΙ ΣΤΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ: .....

ΠΡΑΞΗ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ (κάθε σχ. μονάδα καταθέτει ένα φωτοαντίγραφο της πράξης για όλα τα Προγράμματα)

Αρ. Πράξης: _____

Ημερομηνία: _____

ΜΑΘΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ : ..... **ΑΓΟΡΙΑ:** ..... **ΚΟΡΙΤΣΙΑ:** .....

ΑΜΙΓΕΣ ΤΜΗΜΑ:		ΜΕΙΚΤΗ ΟΜΑΔΑ:		ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ ΕΠΑΛ/ΕΚ:	
------------------	--	---------------	--	------------------------	--

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΟΜΑΔΑΣ

(Για τα προγράμματα που υλοποιούνται εκτός ωρολογίου προγράμματος)

ΗΜΕΡΑ:	ΩΡΑ:	ΤΟΠΟΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ; ΝΑΙ / ΟΧΙ
(Αν όχι, δημιουργήστε ένα φέτος)

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ:**Α.ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ- ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ**

(ποιες διαστάσεις του θέματος θα προσεγγίσετε, έως 100 λέξεις) :

Β. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ *(τι επιδιώκετε να μάθουν, έως 100 λέξεις)***Γ. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ :** *(έως 100 λέξεις)***Δ. ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ-ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΜΗΝΑΣ ΕΝΑΡΞΗΣ:****Ε. ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ-- ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ:**

Αριθμός προβλεπόμενων επισκέψεων και συνεργασιών με φορείς

- 1)
2)

**ΣΤ. ΠΕΔΙΑ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΓΝΩΣΤΙΚΩΝ
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ)**

Ζ. ΤΡΟΠΟΙ ΔΙΑΧΥΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ:

Η. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ, ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

(διερεύνηση θέματος, επεξεργασία, υλοποίηση δράσεων, επισκέψεων, παρουσίαση, αποτίμηση κ.ά.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΠΡΟΣΟΧΗ: Για την έγκριση του Προγράμματος, εκτός από το έντυπο του σχεδίου, υποβάλλονται επιπλέον (α) ονομαστική κατάσταση των μαθητών/τριών της ομάδας (τάξη, τμήμα, τμήμα ειδικότητας) και (β) αντίγραφο της Πράξης του Συλλόγου Διδασκόντων.

Ο/Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

Ο/Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ/ΝΤΡΙΑ

Παράρτημα 2.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

Στο πλαίσιο της υλοποίησης προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας στα Γυμνάσια, ΓΕΛ και ΕΠΑΛ της χώρας, είναι δυνατόν να αναπτυχθούν δράσεις, που σχετίζονται με τους παρακάτω θεματικούς άξονες:

Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΖΩΗΣ : ανάπτυξη στρατηγικών για τη λήψη αποφάσεων, απόκτηση δεξιοτήτων για τη διαχείριση του άγχους, διαχείριση του χρόνου και των προκλήσεων της μαθητικής ζωής, καλλιέργεια αυτοεκτίμησης, βελτίωση δεξιοτήτων επικοινωνίας στις προσωπικές, κοινωνικές και ακαδημαϊκές σχέσεις, σύνταξη βιογραφικού σημειώματος, τρόποι αναζήτησης απασχόλησης, παρουσία & συμπεριφορά σε μια συνέντευξη επιλογής, ενεργός πολίτης - εθελοντισμός, προκαταλήψεις – στερεότυπα, θετικά πρότυπα στη σύγχρονη κοινωνία, εντοπισμός και αξιοποίηση πηγών πληροφόρησης, σύγχρονες μορφές της πληροφορίας και επικοινωνίας.

Β. ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ/ ΤΟΜΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ: περιγραφές επαγγελμάτων (επαγγελματικές μονογραφίες), επαγγέλματα που χάνονται, επαγγέλματα που αναπτύσσονται, ισότητα ευκαιριών απασχόλησης, ισότητα των δύο φύλων, εργασία και άτομα με αναπηρία, νέοι και ανεργία, πράσινα επαγγέλματα, πράσινη επιχειρηματικότητα, βιολογικές μονάδες καλλιέργειας, αγροτουριστικές μονάδες, ευέλικτες μορφές απασχόλησης.

Γ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ: Εκπαιδευτικά συστήματα στην Ελλάδα και Ευρώπη (Γυμνάσιο – ΓΕΛ – ΕΠΑΛ – ΟΑΕΔ – ΙΕΚ – ΑΕΙ - ΕΑΠ), εκπαιδευτικές επιλογές – επαγγελματικές προοπτικές, δρόμοι μετά το Γυμνάσιο, Δια Βίου Μάθηση & Κατάρτιση, εξ αποστάσεως εκπαίδευση, εκπαίδευση ενηλίκων, σχολεία 2^{ης} ευκαιρίας, μεταλυκειακό έτος – τάξη μαθητείας.

Δ. ΣΠΟΥΔΕΣ & ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ : Επαγγελματικά δικαιώματα εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, διαπολιτισμική επικοινωνία/ρατσισμός, ο ΣΕΠ σε χώρες της ευρώπης, κινητικότητα μαθητών/τριών – φοιτητών/τριών στην Ε.Ε., επαγγελματική κινητικότητα, αναγνώριση τίτλων εκπαιδευτικών και επαγγελματικών προσόντων.

Ε. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ: Ανάπτυξη δεξιοτήτων επιχειρηματικότητας, από τη σύλληψη μιας ιδέας μέχρι το στήσιμο μιας επιχείρησης, ανάλυση των χαρακτηριστικών μιας επιχείρησης στην πόλη μου, επιχειρήσεις που χάνονται, βιωσιμότητα επιχειρήσεων στη σύγχρονη κοινωνία, δομή και οργάνωση επιχειρήσεων, ενεργός συμμετοχή των μαθητών/τριών στο κοινωνικοοικονομικό γίνεσθαι με βάση τις αρχές της αειφορίας, η ευθύνη της επιχείρησης προς το κοινωνικό σύνολο, συνεταιρισμοί.

ΣΤ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ: Θεματική με αντικείμενο την προβολή της πολιτισμικής ή επιστημονικής κληρονομιάς της περιοχής των μαθητών/τριών, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο των Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας.

-Σκοπός-Γενικό πλαίσιο: Να σχεδιάσουν οι μαθητές/τριες, από κοινού με τον/την υπεύθυνο/η εκπαιδευτικό, ένα πρόγραμμα που θα έχει ως κεντρικό στόχο να διερευνήσει και να αξιοποιήσει τις πολιτισμικές, φυσικές ή άλλες ιδιαιτερότητες της αντίστοιχης περιοχής (σε μια στοχευμένη προσέγγιση της τοπικής ιστορίας) και να μελετήσει τα επαγγέλματα που χαρακτηρίζουν την επαγγελματική φυσιογνωμία της περιοχής τους (συγχρονικά και διαχρονικά).

-Μορφή-Περιεχόμενο: Το πρόγραμμα θα μπορεί να διαμορφώνεται κατά περίπτωση αλλά θα πρέπει σταθερά να συμπεριλαμβάνει θεωρητικό και πρακτικό μέρος, έρευνες και συγκεκριμένα παραδοτέα (έκθεση, ερευνητικά αποτελέσματα, κλπ).

Τα προγράμματα εποπτεύουν οι Υπεύθυνοι/ες ΣΕΠ, με τη δυνατότητα υποστηρικτικής συμβολής του Σχολικού Συμβούλου, τοπικών φορέων (π.χ. επιστημονικών ή επαγγελματικών φορέων, πανεπιστημιακών, κλπ).

-Παραδείγματα:

Μελετούμε τα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής μας, σε συνάρτηση με επαγγέλματα που σχετίζονται με αυτά, π.χ:

1-Ο Όλυμπος, η φυσιognωμία του και τα επαγγέλματα που αναπτύσσονται «στη σκιά του» (δασοπόνοι, φυσιοδίφες, μελισσοκόμοι, υλοτόμοι, κλπ)

2-Το Μεσολόγγι, η λιμνοθάλασσα και οι παραδοσιακές μορφές επαγγελματικής απασχόλησης (ψαράδες, εργαζόμενοι στις αλυκές, παραγωγοί τοπικών προϊόντων, κλπ)

3-Ο αρχαιολογικός χώρος του Δίου και τα επαγγέλματα που μπορεί να στηρίξει (αρχαιολόγοι, αρχαιοφύλακες, ξεναγοί, τουριστικοί πράκτορες, φωτογράφοι, επαγγέλματα εστίασης, κλπ)

Τέλος, σε περίπτωση που υπάρχουν οι σχετικές δυνατότητες, τα σχολεία που αναπτύσσουν τέτοια προγράμματα μπορούν να συνεργάζονται με σχολεία από άλλες περιοχές της χώρας και να αλληλοπροβάλλουν τις εργασίες τους, προωθώντας την αλληλογνωριμία και αναπτύσσοντας την επικοινωνία και την συνεργασία μεταξύ τους.